

Karlsborgs kommun
Socialtjänsten

**Gemensam etisk
värdegrund**

Vår syn på en etisk värdegrund

Etikens uppgift är att göra tillvaron mer begriplig och hanterbar. Genom reflektion skapas rum för nya tankar och nya förhållningssätt. När etiken blir ett verktyg som bygger på våra egna funderingar kan vi mötas i förståelse för att svaren på de frågor vi ställer kan se väldigt olika ut för olika människor i olika situationer.

Socialtjänstens gemensamma värdegrund utgår från ledorden respekt, bemötande och självbestämmande.

Vår grundsyn är att varje enskild människa

- har ett eget ansvar och en egen vilja att själv hantera sin situation
- har *någon* förmåga att ta detta ansvar

I möten med den enskilda människan ska vi sträva efter att utveckla ett respektfullt och empatiskt förhållningssätt som skapar trygghet och tillit till såväl profession som organisation.

Respekt

Varje människa är unik och ska respekteras och accepteras för det värde han/hon har utifrån sin egen person. I vårt arbete utgår vi ifrån att varje individ är en del av samhället och har rätt till en meningsfull vardag.

Bemötande

Varje möte mellan människor är unikt och ska präglas av respekt, lyhördhet och värdighet. Vårt arbete ska utföras så att den enskilda människan ges möjlighet att bli sedd, bekräftad och lyssnad till.

Självbestämmande

Varje val som den enskilda människan gör är unikt och i varje insats ska hänsyn tas till den enskildes självbestämmande och integritet. Olika maktssituationer som uppstår i yrkesmässiga möten ska hanteras med ett professionellt förhållningssätt.

Bakgrund

5 tankar om etik:

"Att bli bemött och betraktad utifrån den människa man faktiskt är - att aldrig behöva bli ett objekt."

"Vi som personal ger och ger och tar därigenom ifrån personen det den kan."

"Om man har svårt att se sitt eget värde, hur ska man då kunna se andras värde?"

"Att få behålla sin självkänsla och integritet - att bli sedd och respekterad."

"Att få vara den man är och att min röst är hörd och har betydelse."

För att synliggöra etiska frågeställningar och öka medvetenheten om etiska dilemman startades våren 2006 ett arbete med att ta fram en gemensam etisk värdegrund inom socialtjänsten i Karlsborgs kommun. Arbetet inleddes med en upptaktsföreläsning av Dieter Hoffman för samtlig personal, utbildningshalvdag för chefer samt utbildning i processhandledning för åtta interna processledare, som även har fått extern handledning.

Processledarna har genomfört dialogträffar för samtlig personal, där dialoger fördes med utgångspunkt från frågeställningen "Vad är människans

värdighet?". Målsättningen var att alla medarbetare skulle ges möjlighet att delta i formandet av en gemensam värdegrund. I dialogträffarna, som var 2 + 2 tim, deltog sammanlagt drygt 160 personer samt deltagare från socialnämnden, Kommunala handikapprådet (KHR), Kommunala pensionärsrådet (KPR) och administrativ personal.

Processledarna dokumenterade de synpunkter som kom fram vid träffarna. Dokumentationen från dialogträffarna har därefter bearbetats och koncentrerats till den form som här presenteras.

Med utgångspunkt i medarbetarnas synpunkter och

med stöd och styrning från ledningspersonal och socialnämnden har nu efter två år en gemensam värdegrund formats i en process som pågått stegvis. Dokumentet ska ses som ett underlag för det fortsatta arbetet med etiska frågor.

Arbetet har bedrivits inom ramen för Kompetensstegen, regeringens fleråriga nationella utvecklingsstrategi, och inneburit en fortsatt utveckling av socialtjänstens kvalitetsidé "Se Mig", som bygger på de gemensamma förutsättningarna Trygghet, Kompetens och Måluppfyllelse.

Offentlighetens etik

” Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och europeiska unionens stadga om mänskliga rättigheter erkänner det inneboende värdet hos alla som tillhör människosläktet och av deras lika och obestridliga rättigheter som en grundval för frihet, rättvisa och fred i världen. ”

Grunden för all offentlig verksamhet bygger på lagstiftning. I regeringsformen, som är en grundlag, stadgas att alla svenska medborgare har samma grundläggande fri- och rättigheter, oavsett ålder, kön, hudfärg, funktionshinder, sexuell läggning, religiös tillhörighet eller härstamning. Här slås fast att den offentliga makten ska

utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.

Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter, eller Barnkonventionen som den också kallas, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Barnkonventionen bygger på principen om icke-diskrimine-

ring, det vill säga att alla barn har samma rättigheter oavsett kön, hudfärg eller religion.

Det första av Sveriges elva nationella folkhälsomål handlar om att delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande samhälleliga förutsättningarna för folkhälsan.

Enligt socialtjänstlagen ska verksamheten bygga på respekt för människornas självbestämmande och integritet. I hälso- och sjuk-

vårdslagen stadgas att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska verksamheten enligt denna lag främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Verksamheten ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet.

Enligt lag har alla som arbetar inom socialtjänsten tystnadsplikt

Begreppsförklaring

enligt Nationalencyklopedin

Bemötande innebär upp-
trädande (mot någon, något)

Empati innebär att kunna
leva sig in i en annan män-
niskas känslolägen och behov.
Vanligen förmedlas den em-
patiska förståelsen av en be-
kräftande handling (minspel,
kommentar). En förutsättning
för empati är förmågan att
kunna skilja mellan egna
känslor och motpartens.

Etik definieras som "läran
om (god) moral". Etik och
moral uppfattas ibland som
synonymer, men här avses
med moral människors

praktiska handlande och
därmed förbundna, inte alltid
klart uttryckta värderingar.
Med etik avses den teoretiska
reflexionen över moralen och
dess grund.

Integritet
innebär 'orörd',
'hel', 'fullständig',
'oförvitlig', 'heder-
lig', rätt att få sin
personliga egenart
och inre sfär
respekterad och
att inte utsättas för
personligen störande ingrepp
(personlig integritet). En
annan definiering är 'ostörd',
'hel', 'fullständig', 'oförvitlig',
'hederlig', helgjutenhets,
vilket innebär att veta sitt

mål och kunna handla efter
sin övertygelse och stå emot
påtryckningar.

Moral definieras
i samma ordbok
som "uppfattning
om rätt eller orätt
som styr värdering
av handlingar". En
individu eller en
grupps moral visar
sig i vad de gör
eller underlåter att
göra, medan etik
är deras reflexioner över det
berättigade i vad de gör eller
underlåter att göra.

Respekt är visad eller upp-
levd (tillräckligt) hög värde-

ring av persons egenskaper
(e.d)

Självbestämmande inne-
bär rätten att bestämma över
sig själv för folkgrupp e.d.

Värdegrund är de grund-
läggande värderingar som
formar en individs normer
och handlingar. Begreppet
har dock alltmer kommit att
bli ett allmänt samlingsbe-
grepp för olika frågor som rör
moral, etik, normer, relationer
demokrati och livsåskådning.
För en organisation innebär
värdegrund ett samlingsbe-
grepp för t ex etiska regler
och riktlinjer rörande exem-
pelvis jämställdhet, mångfald
och miljöarbete.

Etisk värdegrund

för socialtjänsten i Karlsborgs kommun

Ledningens syn och ansvar

Förtroendevalda och anställda har som uppgift, att utifrån gällande lagstiftning, tillgodose brukarnas behov. Brukarna kan också benämnas "vårdtagare", "klienter", "patienter" eller "kunder" som bor eller vistas i vår kommun. Att samverka med andra kommuner och myndigheter är också viktigt för att t ex underlätta för dem som önskar bosätta sig i kommunen.

Varje person som påkallar vår hjälp, eller som vi inser behöver vår hjälp, ska få den uppmärksamhet och bekräftelse

som krävs i varje situation. Med andra ord; det börjar, och fortsätter, alltid med att vi ser den person vi är till för i vårt arbete. På så sätt visar vi också personen, människan, nödvändig och berättigad respekt.

Bli vi som personer sedda, bekräftade och respekterade uppstår också tillit och förtroende. Genom detta uppnår vi

kvalitet i mötet mellan människor och skapar trygghet och goda förutsättningar för ett bra samtal och förståelse. Härigenom underlättas problemlösning och ett gott resultat främjas i allt vi gör.

En god grundregel för oss alla kan vara, om vi någon gång tvekar om vad som är rätt agerande i en viss situation, att fråga sig själv: "Hur

skulle jag vilja bli bemött nu?" Handla sedan efter ditt svar!

Det är alla förtroendevaldas och anställdas ansvar att sträva efter "det goda mötet". Ytterst är det ledningens ansvar att skapa de förutsättningar som behövs för att uppnå, bevara och utveckla den etiska värdegrund som varje brukare eller dennes närstående ska mötas med.

Fortsatt arbete - värdegrundsresan

- 1 Varje enhet ska utifrån den antagna gemensamma värdegrunden formulera egna etiska mål som omprövas årligen. Målen kan sedan ligga till grund för egna aktiviteter.
- 2 Den som uppmärksammar brister i efterlevnaden av värdegrunden ska synliggöra detta.
- 3 Ledningen ska verka för att dialoger och reflektioner kommer till stånd, t ex vid APT:n, där var och en vid behov kan ta upp etiska frågor till diskussion.
- 4 Samtal om den etiska diskussionen ska föras vid medarbetarsamtalen.
- 5 Den etiska kompetensgruppen ska initiera aktiviteter som främjar en fortsatt hög etisk medvetenhet.
- 6 Detta dokument ska uppdateras vart femte år.

”
Alla har ett ansvar
för att den
etiska värdegrunden
efterlevs

Detta dokument ska ses som en gemensam utgångspunkt för det fortsatta arbetet med etiska frågeställningar inom socialtjänsten. Det etiska förhållningssättet är inte beständigt utan måste ständigt omprövas.

Att arbeta med värdefrågor innebär att återkomma till och besvara de grundläggande frågorna för verksamheten; Vad är vårt uppdrag? Vem är vi till för? Vår vision? Vad har vi för värden och kvaliteter i vår verksamhet? Vad står detta för?

Att förankra den gemensamma etiska värdegrunden utifrån de målformuleringar som skapats blir nästa uppgift. I detta arbete utgör socialtjänstens åtta processledare ett stöd.

I en förlängning kommer även den etiska kompetensgrupp som ska bildas år 2008 att utgöra ett stöd i det etiska arbetet.

Följande personer har fungerat som processledare i värdegrundsarbetet 2006-2007:

Annika Alexandersson, *handledare vid dagverksamheten Arken*

Gunhild Granberg, *biståndsbedömare*

Mai Karlsson, *rehabassistent*

Helene Åhman, *sjuksköterska särskilt boende*

Tina Kjellgren, *arbetsterapeut*

Kerstin Alexandersson-Broberg, *undersköterska och administrativt stöd*

Monica Kihlström, *psykiatrisjuksköterska*

Monika Persson, *undersköterska hemvården*

Följande personer har fungerat som vägledare och resurspersoner i värdegrundsarbetet 2006-2007:

Carita Karlsson, *medicinskt ansvarig sjuksköterska*

Vanja Bring, *projektledare och förvaltningssekreterare*